

Het Willemsfonds wenst je een heel fijne zomer toe!

Met het Brusselse Willemsfonds hebben we een mooi voorjaar achter de rug. Met vele verschillende activiteiten hebben onze vrijwilligers en onze coördinator Suzanne alweer geprobeerd een boeiend sociaal-cultureel aanbod te voorzien. Voorbeelden daarvan kan je verderop in deze Kortweg terugvinden op de fotopagina's.

Langs deze weg willen we nog eens iedereen bedanken die mee heeft geholpen bij het organiseren van de uitstappen, bezoeken, concerten, voorstellingen, wandelingen, enz., maar natuurlijk willen we ook jou, lezer van dit magazine en mogelijk  en van de duizenden deelnemers aan onze activiteiten, bedanken voor je interesse, vertrouwen en steun. En een extra bedankje voor iedereen die lid is van onze vereniging en zo mee het Nederlandstalige verenigingsleven in en rond Brussel blijft ondersteunen!

We wensen je alvast een heel fijne zomer toe. In deze periode doen we het, door de vakantie, even wat kalmer aan. Vandaar dat je deze keer maar enkele activiteiten vindt in dit magazine. Wel willen we je in deze editie graag wat lectuur aanbieden voor de komende maanden. We hebben daarbij ook aandacht voor de belangrijkste bijzaak van de wereld: het voetbal.

Vanaf eind augustus, en in de volgende Kortweg, kan je weer een resem activiteiten verwachten. We kijken ernaar uit om je dan weer terug te mogen verwelkomen!

Op bezoek bij Chocolatier Blondeel

Op 17 juni leidt Frederic Blondeel ons rond in zijn atelier. De chocolatier werd enkele jaren geleden nog door Gault Millau uitgeroepen tot Chocolademaker van het jaar. Tijdens deze rondleiding zal hij ons tonen en toelichten hoe hij tot de beste kwaliteit komt. Zo maakt hij niet enkel chocolade, ook de stap die daaraan voorafgaat - het roosteren van de cacaobonen - doet Blondeel zelf in Koekelberg. We krijgen er ook uitleg over de herkomst van de bonen, hoe nieuwe creaties worden ontworpen, hoe verschillende smaken worden gecreëerd en nog veel meer. Afsluiten doen we uiteraard met een proevtje.

- 🕒 **Zaterdag 17 juni om 13u30**
- 📍 **Frederic Blondeel Chocolate Factory & Shop, Ganshorensestraat 39, Koekelberg**
- 🚶 **13 87 Autrique 2 6 49 Simonis** ♿
- 💶 **3 euro voor Willemsfondsleden / 5 euro voor niet-leden**
- 📧 **Inschrijven & meer info via wannes@willemsfondsbrussel.be**

Geleid bezoek aan Expeditie Egypte

In de negentiende eeuw leefde er in Belgische diplomatieke en industriële kringen een levendige belangstelling voor het verleden van Egypte, dat toen een belangrijke plaats bekleedde in de internationale politiek en wereldeconomie. De eerste Egyptische voorwerpen in de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis waren voornamelijk koninklijke- en priv giften. In de eerste decennia van de twintigste eeuw speelde de ambitieuze en flamboyante egyptoloog Jean Capart een onschatbare rol in de uitbreiding van de collectie en de ontwikkeling van het wetenschappelijke onderzoek. Dankzij Caparts talrijke initiatieven werd Brussel op een gegeven moment zelfs beschouwd als de wereldhoofdstad van de egyptologie. Na ongeveer tweehonderd jaar diepgaande interesse in het oude Egypte, beheert het museum een uitzonderlijk rijke Egyptische verzameling die tot de top van de Europese musea wordt gerekend.

Die collectie wordt nu tentoongesteld. Ontdek de geschiedenis van twee eeuwen fascinerende archeologische ontdekkingen in het land van de fara'o's. In de expo worden een tweehonderdtal objecten uit de Egyptische verzameling samengebracht. De blikvangers zijn onder meer de rijkelijk versierde lijkkasten uit de priesterlijke cachette van Deir el-Bahari en het prachtig geïllustreerde dodenboek van de hoogwaardigheidsbekleder Neferrenpet.

Jean Capart

Op zaterdag 24 juni bezoeken we deze bijzondere expo met een gids.

- 🕒 **Zaterdag 24 juni om 10u00**
- 📍 **Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, Jubelpark, Brussel**
- 🚶 **1 5 27 61 80 81 Merode 12 21 56 60 79 Schuman** ♿
- 💶 **10 euro (inkom + gids)**
- 📧 **Inschrijven & meer info via hans@willemsfondsbrussel.be**

Als de groep snel volzet zou zijn, dan zullen we in juli nog een extra bezoek laten plaatsvinden.

Het ultieme complotboek over het complot aller complotten. Als u het niet kent, als men dat voor u verzwegen heeft, dan bent u slachtoffer van een complot.

De Slinger van Foucault

Boekbespreking: Umberto Eco, *De Slinger van Foucault*, Bert Bakker, Amsterdam, 1989.

Enkele weken terug ging ik op zoek op internet naar *De opstand van de massamens* van José Ortega y Gasset. Een absolute liberale klassieker uit de jaren '30. Ortega y Gasset verdedigt er de liberale en representatieve democratie tegen het opkomend fascisme en communisme in Europa. Mijn pocketeditie in de reeks *Idées van NRF/Gallimard* valt uit elkaar ¹.

Online vind ik een goedkope editie van uitgeverij Omniaveritas (nooit van gehoord). Het komt enige tijd later per post aan huis. Een slordige uitgave. Maar de echte verrassing komt achteraan het boek. De laatste tien bladzijden zijn afbeeldingen en advertenties van andere *Omniaveritas* uitgaven: *Mein Kampf. Een document met grote historische waarde* en *Hitler in Argentinië* van ene Harry Cooper. Occulte boeken als: *In het teken van de scorpioen*. *De waarheid over de bolsjewistische revolutie* en *Marie-Antoinette en het maçonniek complot* van Louis Dasté; *De occulte oorlog* van Emmanuel Malynski (met als promotietekst: *Satan kwam in de naam van de vrijheid en de gelijkheid in opstand tegen God*); ene Jean Lombard, *Het verborgen gelaat van de moderne geschiedenis* (over de rol van de Haute Finance, de rozenkruisers, de vrijmetselarij en geheime islamitische genootschappen); en uiteraard, kan niet ontbreken in dit gezelschap, ... *De controverse over Zion* van een zekere

Douglas Reed (*De eeuwenoude wortels van de verborgen zionistische agenda*). Antisemitisme hoort altijd thuis in dit gezelschap. En het gaat verder met boeken over Lucifer, alternatieve theorieën over de piramiden in Egypte, over Neurenberg.

De tekst van een zot

Dit is niet wat je verwacht achteraan een klassieker. Ik waan me in een boek van Umberto Eco. Ik verander dus van gedacht en beslis om *De Slinger van Foucault* te herlezen en er een bespreking van te maken voor *Kortweg*. Al dat complotdenken, zo blijkt, is meer dan ooit actueel.

De Slinger is een roman van Umberto Eco, uitgegeven in het Italiaans in 1988 (goed acht jaar na zijn wereldwijde bestseller *De naam van de roos*). Casaubon, Diotallevi en Belbo werken voor een uitgeverij in Milaan die vooral geld verdient aan SEK's, of 'Schrijvers op Eigen Kosten'. Samengevat, ze publiceren tegen financiële participatie van de auteur boeken van schrijvers op zoek naar erkenning en roem. Pure en meedogenloze oplichting in de stijl van het *Algemeen Wereldtijdschrift voor Financiën, Handel, Nijverheid, Kunsten en Wetenschappen* van Boorman uit de roman *Lijmen* van Elsschot. Boeken over allerhande complottheorieën doen het goed, zo blijkt al snel. Dus gaan ze steeds verder die weg op. Wanneer ze geconfronteerd worden met een boek over het eeuwenoude geheim van de Tempeliers vatten Casaubon, Diotallevi en Belbo – als spel – het plan op zelf een eigen geheim complot uit te werken. Eco legt haarfijn en met veel zin voor humor en detail uit hoe een complottheorie succesvol werkt en hoe je het maakt, maar vooral hoe je het niet meer kan stoppen. Het gaat zijn eigen leven leiden. Mensen nemen het ernstig. Ze bouwen er genadeloos op verder. De realiteit haalt de fictie in en sleurt ook de bedenkers mee. Belbo en Diotallevi worden uit paranoia meegezogen door de reacties van de buitenwereld op hun plan, ... tot de dood toe. Hoe ridicul en burlesk de theorieën en rituelen ook worden, het denkbeeldig plan kost op totaal absurde wijze het leven aan Belbo en zijn grote liefde Lorenza.

"De tekst van een zot" schrijft Eco al ergens halverwege het verhaal, "kan uitleggen hoe iemand die een bom in een trein plaatst redeneert". Eco geeft de basisregels van elke complottheorie: 1) alle concepten zijn door analogie aan elkaar gerelateerd. Het doet er niet toe

of die analogieën onderling steek houden; 2) als alles met elkaar verbonden is, is de redenering OK, of ze nu steekhoudt of niet en 3) het moet geen originele redenering zijn. Integendeel ze moet zich vaak herhalen en herkenbaar zijn. Mensen zijn toch hongerig naar geheimen allerhande. Ze snakken naar complotten. Als je ze voor hen uitvindt, gaan ze erin geloven. Elk nieuw element, hoe je het draait of keert, versterkt het complot. Een ontkenning van het complot is een manier om het complot te ondermijnen en dus een bevestiging ervan, ... Er is geen ontkomen meer aan.

Er is geen geheim

Toch geeft Eco bij monde van Lia, de vriendin van Casaubon, de uitweg. Het is eenvoudig om die ballen te doorprikken. Ze parafraseert Ockhams scheermes (naar de middeleeuwse filosoof Willem van Ockham): "Let op, want ik ga je aantonen dat de eenvoudigste verklaring altijd het meest waar is". Een gouden regel. En Lia geeft vervolgens de meest logische uitleg voor alle zogenaamde geheimen die het drietal in hun plan, dat begon als een grap, meenden te hebben ontdekt. Logisch en helder. Maar voor wie vastzit in het web van het complot baat het niet meer. "De ware ingewijde is nochtans diegene die weet dat er geen geheim is" stelt Eco. Eco gaat verder en geeft de sociologische verklaring voor al dat complotdenken met een citaat van Karl Popper bovenaan hoofdstuk 118: "De samenzweringstheorie van de maatschappij ... is een consequentie van het verlaten van God, en van de vraag die daaruit volgt: 'Wie komt er in zijn plaats?'". Mensen willen dus gewoon verklaringen. Nochtans "de zekerheid dat er niets te begrijpen valt, zou rust moeten brengen" concludeert Eco's hoofdpersonage Casaubon.

Voor iedereen die de afgelopen jaren, tijdens corona bijvoorbeeld, of tijdens de waanzinnige afloop van de verkiezingen in de VS en de QAnon-saga, ... botste op complottheorieën en bijhorende dovemansgesprekken op café of op een familiefeest, ... *De Slinger van Foucault* kan je helpen de logica te herkennen, en het allemaal wat weg te lachen. Al valt er met de gevaarlijke uitwassen van complottheorieën, zoals de gevolgen van antivaxbewegingen, of de doden bij de bestorming van het Capitool in DC, niet echt te lachen. De slachtoffers zijn echte mensen, geen ideeën die je lanceert voor de lol in een spel.

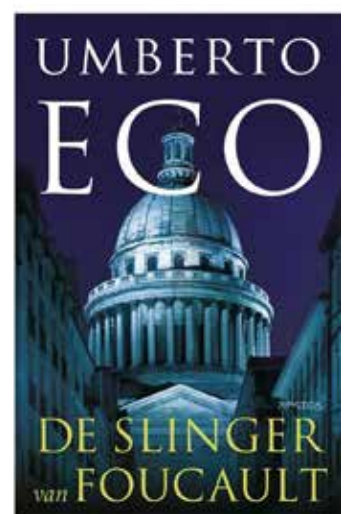
Johan Basiliades

¹ Er is ook een uitstekende Nederlandstalige editie van *De opstand van de massamens* met een nabeschuiving van Mario Vargas Llosa (Lemniscaat Rotterdam, 2015).

Wedstrijd Win De slinger van Foucault van Umberto Eco

Mogelijk heb je het boek "De slinger van Foucault" reeds verslonden. Als dat echter nog niet het geval zou zijn, dan geven we je de opportuniteit om deze klassieker te winnen en in de zomermaanden te genieten van Umberto Eco's werk. Met het Brusselse Willemsfonds en Replica Bookshop geven we drie exemplaren weg (editie Prometheus).

Laat voor 3 juli 2023 je gegevens achter op de website <https://wedstrijd.willemsfondsbrussel.be> en maak kans op een exemplaar. Op 4 juli loten we de winnaars uit en brengen hen op de hoogte. Het boek wordt daarna per post naar de winnaars opgestuurd. Heel veel succes!

Elizabeth Bishop - Eén kunst

*De kunst van het verlies is niet hard om te leren;
zo veel zaken lijken gevuld met het voornemen
verloren te raken, dat hun verlies niet hoeft te deren.*

*Verlies iets elke dag. Accepteer de beroering
van verloren sleutels; het uur dat ze je benemen.
De kunst van het verlies is niet hard om te leren.*

*Oefen dan verder in verliezen. Leer ontberen:
plaatsen, namen en daar waar je van plan was
heen te reizen. Niets daarvan zal je deren.*

*Ik verloor m'n moeders horloge; nog minder te beheren!
Zelfs het laatste of op één na laatste geliefde huis verdween.
De kunst van het verlies is niet hard om te leren.*

*Ik verloor twee heerlijke steden. En wijds er nog, enkele
sferen die ik bezat; twee rivieren, een heel continent.
Ik mis ze, maar in wezen kan het me niet veel deren.*

*Zelfs jou verliezen (je grappende stem, een gebaar
dat ik liefheb) Ik zal niet gelogen hebben. Vanzelfsprekend
is de kunst van het verlies niet hard om te leren
al lijkt (Schrijf het neer!) lijkt dat het je compleet kan verteren.*

Er waren 17 drafts nodig vooraleer Elizabeth Bishop (1911-1979) de definitieve versie van 'One Art' – (hier: 'Eén kunst') neergeschreven kreeg. De Amerikaanse dichteres deed er twee weken over.

Er lijkt heel wat poëtische afstandelijkheid in dit gedicht te zitten, maar wie Bishops leven een beetje kent, weet dat het net diep persoonlijk is. Ze had de nodige ervaring met verlies. Haar vader stierf toen ze nog geen jaar oud was. Haar met depressies kampende moeder verdween definitief in een psychiatrische instelling toen ze vijf jaar oud was. Voor Bishop stond haar leven van jongs af aan in het teken van het leren loslaten.

Net na de tweede wereldoorlog begon Bishop met de publicatie van haar poëzie. Haar gedichten waren conventioneel van stijl, maar getuigen steeds van een zeer sprekende sensibele. In 1956 won ze de Pulitzer Prijs voor haar werk.

Als volwassene reisde de Amerikaanse de wereld rond, met het beetje geld dat haar vader haar had nagelaten. Op een reis in Brazilië begin jaren '50 werd ze verliefd op de Braziliaanse architecte Lota de Macedo Soares. Met haar zou Bishop 16 jaar lang

een relatie hebben. Die liep echter verkeerd af. Het koppel kende veel depressieve periodes en er was sprake van stevig alcoholmisbruik bij beiden. Lota pleegde in 1967 zelfmoord. Bishop keerde nadien terug naar de Verenigde Staten, waar ze onder andere les ging geven aan Harvard University en een relatie begon met haar 32 jaar jongere assistente. Ook die relatie stuwde echter in elkaar. Bishop verwijst er naar in de laatste strofe van 'One Art'.

"One Art" is een villanelle¹; een dichtvorm met 19 verzen, bestaande uit vier terzinen² en een kwatrijn³, met een vast rijmschema⁴ (maar wel zonder vast metrum!). Het verlies loopt crescendo op in het gedicht. Het begint met kleine dingen zoals sleutels, maar loopt over meer persoonlijke zaken zoals 'm'n moeders horloge' tot hele continenten. Om uiteindelijk bij het grootst mogelijke verlies uit te komen; 'je grappende stem, een gebaar dat ik liefheb'. Mocht Bishop dit te persoonlijk verwoord hebben, dan zou het gedicht wellicht een beetje larmoyant geworden zijn. Door haar poëtische afstandelijkheid vermeed ze dat⁵.

Het gebruik van de villanelle onderstreept ook nog iets anders. Door de herhaling heeft die dichtvorm ook de opvallende eigenschap dat ze als geen andere obsessies weet weer te geven⁶. Dat staat toch een beetje in contrast met de laconieke toon van: "De kunst van het verlies is niet hard om te leren" In het laatste vers wordt die schijnbare onverschilligheid toch enigszins onderuit gehaald: "al lijkt (Schrijf het neer!) lijkt dat het je compleet kan verteren" De twee maal lijkt⁷ en de reactie daarop; "schrijf het neer!" (met uitroepeteken bovendien!) zijn blijkbaar toch nodig om het er nog eens extra stevig in te prenten... De vorm en toon die zo met elkaar contrasteren wijzen mijns inziens toch vooral op een worsteling en dat het net helemaal niet zo eenvoudig is om 'de kunst van het verlies te leren'. Zelfs al doe je dat stapje voor stapje, gaande van sleutels tot een geliefde.

Kurt Deswert

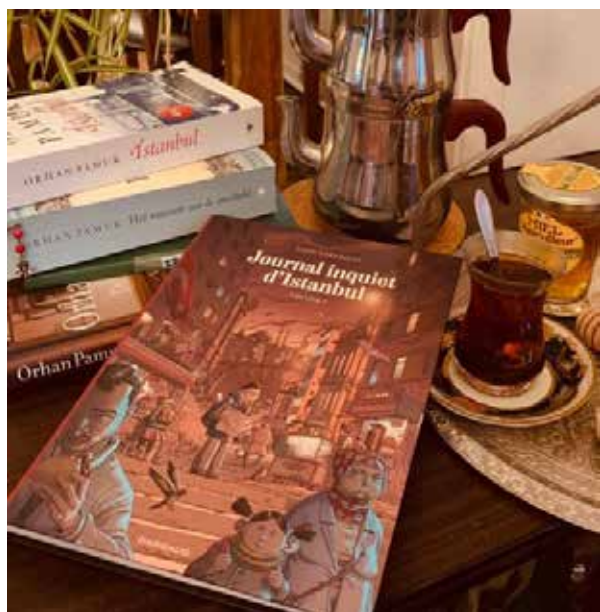
¹ De bekendste moderne villanelle is wellicht Dylan Thomas' Do not go gentle into that good night -

² Een terzine is een strofe van drie verzen - ³ Het kwatrijn is een strofe bestaande uit vier verzen.

- ⁴ Maar toegegeven, uw dienaar heeft er, omwille van de vertalingsuitdaging waarvoor hij gesteld werd, lichtjes aan gemorreld. Normaal gezien zou het rijmschema er als volgt moeten uitzien: A b B - a b A - a b B - a b A - a b B - a b A B - ⁵ Bishop hield niet van ontboezemingspoëzie. - ⁶ Denk in dat verband ook aan Dylan Thomas' gedicht waar hij pleit voor een obsessief verzet tegen de dood.

- ⁷ "though it may look like (Write it!) like disaster" in de Engelse versie

Een verontrustend dagboek uit Istanbul

Boekbespreking: Ersin Karabulut, *Journal inquiet d'Istanbul*, Dargaud, 2022.

Het verhaal van Ersin Karabulut is een autobiografisch dagboek in de vorm van een stripverhaal over de droom van een jongen uit de Aziatische buitenwijken van Istanbul die een striptekenaar van autobiografische strips wil worden. Dat is hem ook aardig gelukt. Vandaag

verschijnen zijn strips in het befaamde Frans satirisch blad *Fluide Glacial*, van de legendarische striptekenaar Gotlib.

Karabulut vertelt met veel humor en zelfrelativering – letterlijk onder het waakzaam oog van zijn striphelden Superman, Kuifje en Asterix – over de weg die hij moest afleggen. Van de onzichtbare, wat klungelige jongen op zoek naar een eigen identiteit, uit de buitenwijken van de stad, naar de striptekenaar in het hippe Beyoglu (aan de Europese kant van de Bosphorus) die indruk wil maken op de meisjes als gevierd tekenaar.

Wat is er verontrustend aan dit dagboek? De politieke achtergrond waarop het verhaal zich afspeelt! Karabulut vertelt over de angsten van zijn ouders in de jaren '80 en '90, toen hij klein was. De politieke instabiliteit in Turkije waar de vorm van je snor verraadde of je extreem-links of -rechts was. De staatsgrepen en de extreemrechtse intimidatie van de grijze wolven die zijn vader, en hij, ondergingen. Zijn ouders waren Kemalisten. Voor een seculiere staat. Bang voor de mogelijke greep van de Islam op hun leven. Maar toch vooral bang, door ervaring, voor alles wat politiek is. Karabulut probeert vervolgens tekenaar te worden voor satirische bladen met de opkomst van de AKA-partij van Erdogan op de

achtergrond ... en het beknootten van de vrije pers en de intimidaties van de mannen met baarden. Striptekenaar zijn gaat plots over meer dan indruk maken op meisjes. Moet hij naar zijn vader luisteren en afzijdig blijven van de politiek? Of moet hij naar Superman, Kuifje en Asterix luisteren, en met potlood en tekenpapier vechten voor een vrije pers en voor democratie? We lezen het wellicht in deel 2.

Ik kocht de strip bij de stripwinkel Brüssel aan de Beurs in Brussel. *Istanbul* (of Constantinopel) op de cover van een boek blijft nu eenmaal tot de verbeelding spreken. Ik raad trouwens aan eenieder de lectuur van *Istanbul* (uit 2003) van Nobelprijswinnaar Orhan Pamuk, warm aan (Bezige Bij, 2013). Een zeer intiem portret van de stad. En ik raad dus ook dit portret, al even intiem, van Karabulut graag aan. Voorlopig enkel in het Frans of Engels (of Turks vermoed ik). En het Nederlands? Ik stuurde Karabulut een e-mail met de vraag. "Ik denk dat mijn Franse uitgeverij in bespreking is voor een Spaanse en Duitse editie. Over een Nederlandstalige heb ik nog niets gehoord. Als ik nieuws heb, laat ik het u zeker weten". Uiterst sympathiek. Ik stuur alvast deze bespreking naar Dargaud. Een duwtje in de rug kan geen kwaad.

Johan Basiliades

Het boek RWDM 50 YEARS, geschreven door Sven Gatz, Kurt Deswert, Stéphane Streker, Filip Van Der Elst, Rodrigo Beenkens, Thierry Gobbe, Ivan Put, Stéphane Lievens, Robert De Lathouwer, Serge Van Laeken, Bart De Smedt David Steegen & Kevin Van Doorslaer.

50 jaar RWDM

Brussels Willemsfonds brengt boek uit over de geschiedenis van de fusieclub

In de zomer van 1973 fusioneerden de Brusselse clubs Racing White en Daring Molenbeek tot RWDM. Dit verhaal werd er een van ups en downs. De ploeg kende succes met een landstitel in 1975, Europese topmatches en zelfs een halve finale in de UEFA Cup en vele jaren in eerste klasse. Maar ook mindere momenten: degradaties, faillissementen, spelen onder een andere naam, enz. Een hobbelig parcours waar veel over te vertellen valt, zowel over wat er op het veld gebeurde als wat er naast gebeurde. Want ondanks dat de club en de ploeg het soms heel moeilijk hadden, bleef een hondstrouwe schare van fans in het rood-zwart-wit achter RWDM staan. En dat vertaalde zich de voorbije jaren in een pijlsnelle opmars van het nieuwe RWDM. De apotheose: een titel in tweede klasse en volgend seizoen, 50 jaar na de oprichting, opnieuw een plekje in de Belgische eerste klasse.

Naar aanleiding van deze bijzondere verjaardag schreven RWDM-fans en voetballenkers/historici een boek over de geschiedenis van RWDM. De spelers, de wedstrijden en fans die RWDM 50 jaar lang hebben gekleurd, worden in het boek toegelicht aan de hand van artikels en interviews, aangevuld met actuele foto's van fotograaf Ivan Put en schitterende historische foto's uit de archieven. Het boek telt 160 pagina's, wordt uitgebracht door Bitbook en Willemsfonds BHG en zal vanaf 14 juni te koop zijn in de boekhandel. Je kan het boek ook reeds bestellen via www.bitbook.be. Voor deze Kortweg brengen we je exclusief alvast een klein fragment van het interview met wellicht de beste speler die RWDM ooit heeft gekend: Johan Boskamp.

Een kleine preview uit het interview met Johan Boskamp

(... over de transfer naar RWDM)

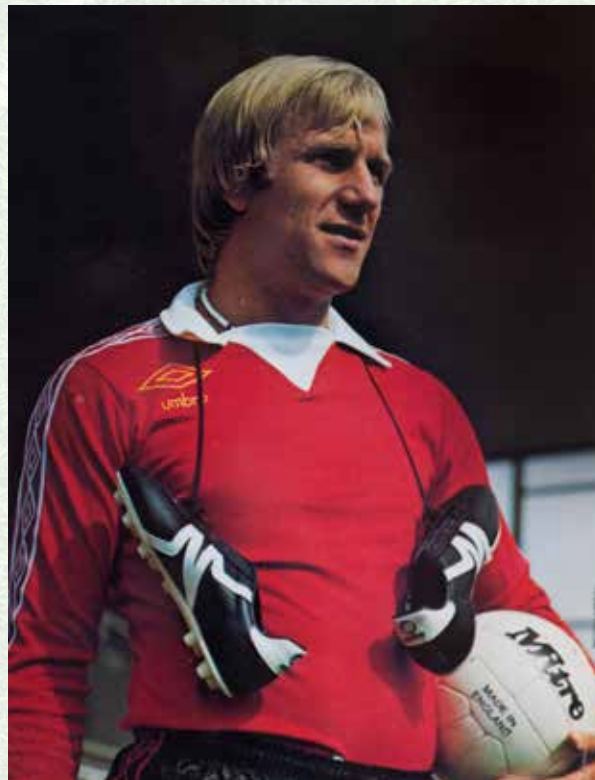
Naar verluidt speelde Jean-Baptiste L'Ecluse, de toenmalige voorzitter van de kersverse fusieclub, daar een belangrijke rol in. Je had meteen een band met hem?

Johan Boskamp: "Ja, het klikte gewoon. Meneer L'Ecluse was een grote aannemer die goed boerde. Een correcte vent ook. Hij bood me een interessant salaris en kende iets van voetbal. Zijn zoon Robert is nog steeds een goede vriend van me. Fijne mensen, rechttoe rechtaan. En harde werkers. Dat kon en kan ik wel pruimen. Nu, in de ploeg was het soms wat ingewikkelder. Onze trainer, Felix Week, had ik niet erg hoog zitten op voetbalvlak. We hadden toch meer een elftal met voetbalverstand op overschot. Het team reguleerde zichzelf. Op het terrein zochten we het vaak op eigen houtje uit. Lon Polleunis was tactisch zo sterk! We wisten heel goed wat we wanneer konden doen tijdens een wedstrijd. Zo kon bijvoorbeeld een linksback als Maurice Martens ook offensief zo goed uit de verf komen. Ik regelde de zaak wel op het middenveld. De snelheid van Jaques Teugels, Willy Wellens of Eddy Koens en het talent van een Benny Nielsen hielpen ook wel natuurlijk (glimlacht). En De Schele (Nico De Bree, nvdr) was gewoon een topkeeper. Kijk, we waren een ploeg met veel spelers die elders op de een of andere manier afgeserveerd waren. Eigenlijk teerden we een beetje op revanchegevoelens. We zouden de wereld eens laten zien dat we wel degelijk top waren."

Zag je die titel in 1975 aankomen? Ik bedoel: was er in het begin van het seizoen iets dat liet vermoeden dat het wel kon lukken, dat jaar?

"In het begin niet, nee. We gingen op trainingskamp in Zeist (het nationaal voetbalcentrum van Oranje, nvdr) en dat toonde wel aan dat de club het heel professioneel wilde aanpakken. Maar vervolgens speelden we heel moeizaam 1-1 gelijk in een oefenmatch tegen Leuven. Pas in een zomertoernooi in Bilbao speelden we het grote Bayern München helemaal zoek: 5-1. Maar dan verloren we wel weer met gelijkaardige cijfers thuis in een oefenpot tegen het Benfica van Eusebio. Het was dus een beetje wisselvallig aan de vooravond van dat

bijzondere seizoen. Maar toen zette de rood-zwart-witte trein zich toch op de rails. We kwamen wel vaak achter maar hadden de grinta en het vermogen om dat telkens weer recht te zetten en uiteindelijk te winnen. Na een vijftal speeldagen zat het dus goed. En de rest is geschiedenis. Eigenlijk hadden we twee of drie keer kampioen moeten spelen. Maar nadat we die ene keer bewezen hadden dat we het konden, was bij een deel van de ploeg de honger misschien wat gestild. We speelden nog goed, maar onze wil om te winnen was niet meer dezelfde."

Johan Boskamp in zijn RWDM-tijd

Europees volgde wel nog een geweldige campagne in 1977. Wat bleef er vooral bij van die zegetocht die in de halve finale tegen Athletic Bilbao strandde?

"Nou, dat we de finale hadden moeten halen (verheft stem)! Was me dat een rare sfeer daar, na de wedstrijd. We verloren heel die campagne geen enkele match. Het begon stroef tegen onze Deense tegenstander, Naestved IF. Thuis geraakten we niet ver en iedereen dacht dat het al voorbij was nog voor het goed en wel begonnen was. Maar we klopten die jongens op eigen veld toch vlotjes.

Tegen het Hajduk Split van Ivic (toen een Joegoslavische topploeg met wel zeven internationals in hun rangen, allemaal grote jongens die technisch heel begaafd waren) hadden we 2 jaar voordien een kleine rammeling gekregen. We waren dus op onze hoede. Maar het liep los voor ons, in Europa. Krakau, Schalke 04 en zelfs Feyenoord gingen achtereenvolgens voor de bijl. We speelden in Bilbao ook heel goed, de thuisploeg liep van het kastje naar de muur. Maar we bleven hangen op 1-1, niet genoeg om de brilscore van de heenwedstrijd recht te zetten helaas. We kregen een ovatie van de Baskische supporters, minutenlang zelfs, we mochten niet van het veld, het was een soort hulding. Maar ik baalde als een stekker. Ik haat verliezen. Bovendien, besepte ik dat er me net de waarde van een nieuw appartement ontglipt was (lachje)."

Hoe heb je de ontrafeling van dat kampioenenelftal ervaren? Jullie bleven nog lange tijd een zeer goede ploeg, maar het werd meer subtop dan top, toch?

"Het werd wat minder, maar het ging wel nog vrij aardig. We werden een vaste klant in de subtop en konden het Anderlecht of Club Brugge erg lastig maken. Er was zelfs een kleine heropleving en met gasten als Dirk De Vriese, Hubert Cordiez of Patrick Gorez en anderen haalden we toch een constant niveau. Mijn contract liep in die tijd af en ik dacht: laat ik maar eens een stevig bedrag bijvragen. Wel, ik kreeg het gewoon. Mijnheer L'Ecluse wilde me blijkbaar graag houden: ik kreeg er ook een huis bovenop, waar ik nog steeds graag woon. Dat was in die tijd een zekerheid waar ik als jonge kerel alleen maar had van kunnen dromen. Ik heb nooit het gevoel gehad dat ik een zinkend schip moest verlaten. Er kwamen ook jonge gasten binnen als Franky Van der Elst. Die had zoveel talent dat ik er hem op training regelmatig nog een schop bovenop gaf. Zo werd ie nog beter (pretoogjes). Er was misschien wel een mentaal keerpunt bereikt toen Michel Verschuere (die werkte toen nog bij RWDM) in onze glorieperiode midden jaren '70 eens in een krant verklaarde dat Jean-Baptiste L'Ecluse een flatgebouw zou optrekken op de middenstip van het Astridpark. Iedereen denkt vandaag dat die boude bewering van de oude L'Ecluse zelf kwam, maar het was dus Mister Michel. Het was een leuke provocatie aan de overburen van de Ninoofsesteenweg maar het bleek enkel overmoed."

De Brusselse voetbaljaren van René Coppens

Dit fragment komt uit het boek "Van Vlaams dorp tot wereldstad, de wonderjaren van René Coppens in Ganshoren en omstreken", opgetekend door Johan Basiliades en Mennekens en uitgegeven door het Willemsfonds in 2014.

Als je graag ook de andere sportverhalen van René Coppens over Ganshoren leest, onder andere over de kaatsport en de plaatselijke wielrenners, dan kan je het volledige hoofdstuk terugvinden op onze website <https://kortweg.brussels>. Je kan er het boek ook gratis bestellen.

Crossing Ganshoren

Ik herinner me dat ik op een dag enthousiast op kantoor toekwam. De avond voordien ontplofte het Astridpark in Anderlecht quasi letterlijk van vreugde met de 4-0 overwinning van Sporting Anderlecht tegen het Baskische Bilbao in de 16de finale van de Europa League. Ik was één van de 26.000 aanwezigen en genoot de dag nadien nog na. René Coppens, de echte voetbalkenner, reageerde koeltjes: "Mooi zo, mooie match, Anderlecht gaat nog eens een rondje verder."

Het voetbalhart van René Coppens heeft nooit echt voor paars-wit geklopt. Als voetballiefhebber kon hij uiteraard de 4-0 wel appreciëren. Maar toch. "Vandaag zijn de paars-witte supporters dolenthousiast als ze dit stadium van de Europabeker bereiken, 30 jaar terug werd de trainer op straat gezet als ze dit stadium niet bereikten", glimlacht René.

René's kleuren zijn groen-wit, van Crossing Schaarbeek. Blauw-wit toen het nog Crossing Ganshoren was. "Crossing is één van die vergeten Brusselse clubs. Vandaag denken we bij Brusselse clubs aan Sporting Anderlecht, Union St. Gillis en RWDM. Het was ooit anders", vertelt René. Hij neemt een blaadje papier en begint alle Brusselse clubs met faam op te lijsten. "Allemaal clubs die in eerste divisie hebben gespeeld: Daring, Racing Brussel uit Watermaal-Bosvoorde aan de Drie Linden, het oude White Star uit Woluwe. White Star en Racing fuseerden tot Racing White. En deze fusieclub fuseerde op zijn beurt met Daring om het Molenbeekse RWDM te worden, kampioen in 1975. Er was Crossing natuurlijk, er was het chique Léopold uit Ukkel en ook nog Uccle Sport en La Forestoise. Later kwam daar ook nog Racing Jette bij...".

Voetbal leefde wel in de jaren '50 en '60 in Brussel. "Misschien zelfs meer dan nu. De mensen volgden vooral hun lokale club", meent René Coppens. "Ik ging vaak naar de match kijken. Hooliganisme was er niet. Maar vergis je niet, de supporters waren daarom geen doetjes. Ik herinner me dat als onze ploeg, het blauw-witte Crossing Ganshoren, naar La Louvière moest, in de mijnstreek, het bezoekende elftal eerst door een hek moest langs de Henegouwse supporters heen en dat de spelers door rochelende supporters bespuwd werden. Dit zou vandaag dan weer ondenkbaar zijn. Ook het comfort was een stukje minder. In de staantribune namen we twee bakstenen mee om er bij regenweer op te kunnen staan om niet door de modder te zakken."

Crossing Schaarbeek

"Mijn Club was Crossing Ganshoren, opgericht in 1913. Crossing kreeg stamnummer 55 en behoorde dus tot de pioniers van het Belgisch voetbal. Dat is vijf jaar na RSC Anderlecht. Eind jaren '50 verhuisde de club naar Molenbeek. Door de aanleg van de Wereldtentoonstellingslaan in '58 had het stadion plaats moeten ruimen voor de oprukkende wagen. Ik bleef mijn club als trouwe supporter volgen, ook onder zijn nieuwe naam Crossing Molenbeek. In die jaren promoveerde de club van vierde naar tweede klasse. Crossing

Crossing Schaarbeek in eerste klasse in 1969. Met Degreef, Sulon, De Condé, Mallants, Lismont, Smolders (boven, v.l.n.r.) en Louzani, Schrauwen, Bene, Van den Berg en Masopust (onder). Foto uit het boek *Aftrap in Brussel* van Kurt Deswert

Molenbeek stond op het punt naar eerste te gaan toen het fuseerde met RSC Schaarbeek en onder de naam Crossing Schaarbeek aan het Josaphatpark ging spelen in eerste klasse eind jaren '60. Ze speelden in het jarenlang vervallen en nu recent afgebroken en opnieuw opgebouwde Crossingstadion aan het Josaphatpark. Het was een mooi en eigenlijk indrukwekkend stadion begin jaren '70. Van toen af aan speelden ze in groen-wit. Het was toen een topclub, in mijn ogen en herinneringen althans.

Ik herinner me dat ik in 1970 ben gaan kijken naar de clash tegen Anderlecht. De oorspronkelijke Ganshorese supporters van Crossing zaten traditioneel nog samen in de bocht. Er waren in totaal 17.000 toeschouwers. Crossing speelde met de Belgische international Albert Sulon, met Paul Vandenberg, bijgenaamd 'den Bleke artiest' en met de Tsjechische international Josef Masopust. Hij was één van de eerste Oostblokspelers die in het Westen mocht komen spelen tijdens de Koude Oorlog. Hij werd Europees voetballer van het jaar begin jaren '60 en speelde een WK-finale. Het zal verbazen, maar als Crossingsupporter herinner ik me minder wie er voor Anderlecht effectief meespeelde. Wellicht Paul Van Himst en Jan Mulder."

"Met Crossing ging het vervolgens bergaf. De afstand van het stadion, de fusie en de slechte resultaten hebben me vervreemd van de ploeg. Het stamnummer 55 werd overgenomen door een ploeg uit Vlaams-Brabant in de jaren '80 en is zo definitief uit Brussel verdwenen. Ik denk dat het toen Crossing Elewijt werd." Sinds 2013 speelt er opnieuw een Crossing Schaarbeek in het Crossingstadion aan het Josaphatpark. Maar zonder het oorspronkelijk stamnummer. Het Schaarbeekse RUSAS

(Royal Union Sportive Albert Schaarbeek), dat aan de Ernest Cambierlaan speelde, verhuisde en fuseerde met Crossing Evere en heet nu Crossing Schaarbeek-Evere, met een knipoog naar Brusselse voetballiefhebbers en nostalgici.

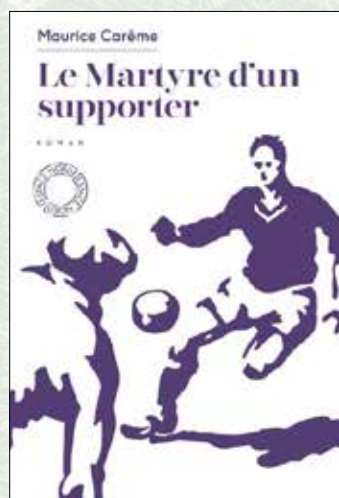
Polle Gazon

Paul Van Himst herinnert René Coppens zich heel goed om een andere reden. Na de lagere school aan de gemeenteschool in de Brouckèrelaan in Ganshoren ging René naar het Atheneum van Koekelberg. Hij was een goede student, maar ook een technisch zeer begaafde voetballer. Zijn voetbalkennis is praktijkkennis en geen cafékennis, bij wijze van spreken. In die jaren is het dat hij tegen Paul van Himst heeft gespeeld...

"Ooit speelden we met de kadetten van Ganshoren tegen Anderlecht op verplaatsing. Onze bus viel in panne en we moesten te voet van vóór de Prince de Liège naar het stadion. Al gauw enkele kilometers stappen en lopen om op tijd te zijn. In die tijd bestond er geen opwarming. Men was daar nog niet echt mee bezig, zeker niet bij de jongeren. Door die autopech kwamen wij opgewarmd en in volle vorm, vol adrenaline op het veld. We wonnen met 3-4 tegen de kadetten van RSCA. Na een half uur was het al 0-3 door onze blitzstart. Voor de meeste mensen was dat allemaal bijzaak die namiddag. Het meest opmerkelijke was de aanwezigheid van 200 supporters die naar een jongetje van RSC Anderlecht kwamen kijken: Pol Van Himst. Toen al een ster. Hij maakte de drie paarswitte doelpunten. Ik mag zeggen dat ik tegen Van Himst gespeeld heb", zegt René trots. Bovendien maakte René de winning goal.

Het martelaarschap van een RSCA-supporter

Boekbespreking: Maurice Carême, *Le martyre d'un supporter*, Espace Nord, 1928 (2019).

Het zijn moeilijke jaren voor RSCA-supporters sinds 2018. Met 2022-2023 als dieptepunt. In de jaren '20 van de XXe eeuw was Sporting (ook) nog een kleine ploeg, een uitdager van Union, Racing en Daring. Het zocht behoud in eerste divisie en aansluiting bij de top. De reeks

Espace Nord verzorgt heruitgaven van belangrijke boeken uit de Franstalige literatuur uit België. Het is een mooie reeks pockets, breed verkrijgbaar en gesteund door de Fédération Wallonie-Bruxelles (www.espacenord.com). In 2019 verzorgden ze een heruitgave van *Le Martyre d'un supporter* (1928) van Maurice Carême. Je kan het samenvatten als: *dur dur d'être supporter*.

Het is een wat moraliserend romannetje van een beginnend auteur. Het vertelt het verhaal van de kleinburgerlijke klerk Prosper Goffineau die zich laat

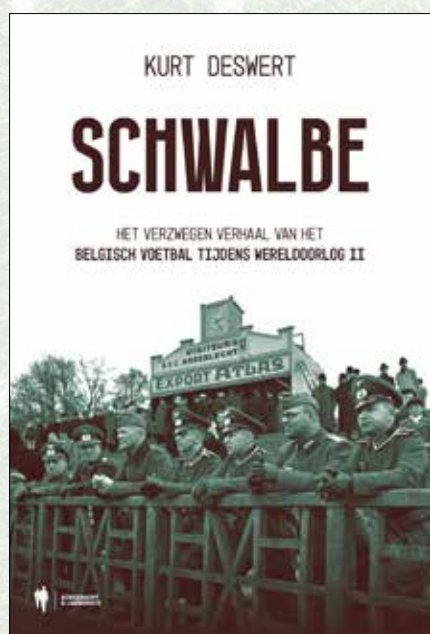
meeslepen in de passie voor Sporting. Zijn passie, die de successen en vooral nederlagen van *Sporting* tegen het naburige *Daring of Union* en *Racing* volgt, duwt hem in een neerwaartse spiraal waar hij werk, familie en het leven in laat. Los van de vandaag wat hoekige moraal, geeft het boekje vooral een geweldige inkijk in de voetbalbeleving in Brussel in de jaren '20. Een beetje *Bosseman* en *Compenolle* (1938) gewijs. Het voetbal is nog een echte Engelse sport met Engelse terminologie in die dagen. Zonder TV was je op het stadion, de krantenverslagen en de radio aangewezen om het voetbal passioneel te volgen. Het is een roman vol humor met de typische Brusselse karikaturen en zwans. Met uiteraard het steeds wederkerende ten grave dragen van de rivaliserende ploeg na een clash: "Het succes van *Sporting* begon van week tot week de supporters van de naburige gemeente, waar men *Daring* vereerde, steeds meer te irriteren. (...) '*Daring-Sporting!*' De ganse stad was in staat van opwindende onder het trillende enthousiasme". *Sporting* wint met 0-1. De supporters halen bij een bevriende begrafenisondernemer een kist, plaatsen er een pop in met het zwarte *Daring*-shirt aan, zetten ze op een kar en trekken door de straten van het naburige Molenbeek: "Een dodenmars, alstablieft, allemaal samen meezingen. Laten we den *Daring* nu eervol ten grave dragen." Maurice Carême liet zijn *Sporting* degraderen in zijn roman, maar

hij kon, zelfs voor de plot die hij voor ogen had, het niet over zijn hart krijgen zijn Anderlecht van Molenbeek te laten verliezen. Het was de laatste overwinning. Dan kwam de neergang.

Maurice Carême (1899-1978) is vooral bekend gebleven als dichter. In zijn woning in Anderlecht is vandaag nog steeds een museum gevestigd en een stichting die zijn werk onder de aandacht houdt. Wij mogen hem kennen als vertaler naar het Frans van Nederlandstalige poëzie, niet in het minst het werk van Paul van Ostajien. *Le Martyre d'un supporter* is meer een jeugdwerk, een tijdsdocument over voetbal en leven in Brussel anno 1928. Voor de RSCA-supporter is het vandaag pijnlijk actueel. Het romannetje brengt het besef dat het ook kan keren. Zoals het ook voor het ooit succesrijke Union keerde.

Bij het Willemsfonds Brussel hebben we uiteraard onze huisvoetbalhistoricus, Kurt Deswert, die met *Aftrap in Brussel*, voor het Willemsfonds de ultieme geschiedenis van het voetbal in de hoofdstad heeft geschreven. Dit boekje van Maurice Carême is een fijne aanvulling die meer de sfeer rond het voetbal en de psychologie van de supporter in de verf zet.

Johan Basiliades

Schwalbe: het boek van Kurt Deswert over het Belgische voetbal tijdens Wereldoorlog II

"Terwijl de grootste vedette van het Belgisch voetbal gaat werken voor de Duitsers, belandt een van zijn ploeggenoten in Auschwitz..." In 'Schwalbe' vertelt auteur Kurt Deswert de verzwegen geschiedenis van de Belgische kleedkamers tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een verhaal van opportunisme en heldenmoed, van Rode Duivels in het verzet en Rode Duivels in de collaboratie. Op beklemmende wijze wordt het tragische lot blootgelegd van de Joodse spelers, arbiters en trainers. En wordt het relaas gedaan van de Belgische voetballers die bij Engelse en... Duitse teams aan de slag gingen. Met 'Schwalbe' deelt Kurt Deswert een tot nog toe totaal onbelicht hoofdstuk uit de Belgische voetbal- én oorlogsgeschiedenis op uit de vergetelheid.

Dit boek, uitgegeven door Borgerhoff & Lambertigts en het Brusselse Willemsfonds, is te koop in de boekhandel aan 29,99 euro. Ben je Willemsfondslid? Dan kan je het bij ons aankopen aan 25 euro. Stuur een mailtje naar suzanne.terhaar@willemsfonds.be

Een greep uit de reacties over het boek:

Herman Van Goethem (rector Universiteit Antwerpen)

"Met veel belangstelling heb ik uw boek *Schwalbe* gelezen. Het is een bijzonder interessante studie over een wereld die mij echt wel onbekend was. Erg interessant ook hoe u diverse perspectieven, vrijwillige arbeiders, oostfronters, stalags, pro-geallieerden, enzovoorts in beeld brengt. Ze laten heel goed de veelzijdigheid zien van de problematiek die inderdaad soms goed en wel resulteerde in ideologische collaboratie en in vele gevallen ook heel moeilijk te beoordelen is. Ik stond ook te kijken van het relaas rond Turfkruyer-Meljado. Een leerzaam boek!"

Annemie Peeters (Radio 1 - Voorproevers)

"Ik kende er niet veel van, maar ik heb zwaar van 'Schwalbe' genoten. Omdat je door de ogen van het voetbal kijkt naar de rest van de wereld, in oorlog. En omdat dat parallelle werelden zijn en dat is echt wel verbazend."

Bruno De Wever (professor, UGent)

"Ik wens u te feliciteren met uw boek. Het is een goed gedocumenteerd en kritisch boek over een weinig bekende bladzijde uit de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in België."

Erik Van Looy (regisseur, Antwerp-fan)

"Kort en bondig: ik heb echt genoten van jouw boek 'Schwalbe'!"

Koen Aerts (professor, UGent)

"Geweldig goed geschreven én interessant. Werkelijk, zeer mooie geschiedenis, totaal onbelicht, met een sociale invalshoek. Knap werk, hulde daarvoor!"

**Van de auteur van
Aftrap in Brussel (2016)**

en mede-auteur van
Royal Union Saint-Gilloise 125 years (2022)

Sporten in het Nederlands

Het Nederlands is een erg interessante taal, maar ook niet meteen de gemakkelijkste om te leren. Gelukkig zijn er talloze plekken waar je een taal kan oppikken. Studenten van Odisee gingen voor ons op zoek naar zulke plaatsen, en kwamen uit in de sportwereld. In de Rand rond Brussel spraken ze met voetballer Aphiwat en op welke manier hij het Nederlands oefent.

Aphiwat is een vrolijke enthousiaste jongen die heel sociaal is. Hij is geboren in Thailand en was 11 jaar toen hij naar België kwam. Aphiwat zijn moeder zei dat hij meteen vrienden moest maken zodat hij zich thuis zou voelen. Dus besloot Aphiwat zich aan te sluiten bij de voetbalclub AZ-Legends en daar had hij geen spijt van.

Waarom koos je voor het sporten in het Nederlands?

Ik heb gekozen om in het Nederlands te sporten omdat ik in een Vlaamse gemeente woon. Ik wou direct de taal leren zodat ik me thuis kon voelen. Dankzij mijn ploegmaten leerde ik al snel de eerste woorden zoals: rechts, links, pas, trap, ja en nee.

Voelde je je snel thuis in de groep?

Ja, vrij snel was iedereen heel vriendelijk tegen me, iedereen hielp me. Ik voelde me niet buitengesloten, ook al kende ik de taal helemaal niet. Iedereen probeerde het me op zijn eigen manier uit te leggen.

Was het jouw keuze om naar deze club te komen?

In het begin was het de keuze van mijn ouders maar na een tijdje was het mijn keuze om verder te doen omdat ik me thuis voelde.

Wat zorgde ervoor dat je je thuis voelde?

In het begin vond ik dit wel moeilijk omdat ik mij niet gemakkelijk kon openstellen voor een groep. Ik lette op wat ze deden en wat ze zeiden. Ik begreep dit niet altijd. Nu voel ik mij goed en de meeste vrienden wilden mij helpen met mijn stappen als nieuwkomer in een onbekend land.

Zaalvoetbalploeg AS-Legends uit Asse

"Vertrouwen komt niet van altijd gelijk hebben, maar van niet bang te zijn om ongelijk te hebben."

Hoe ervaarde je de eerste momenten/ activiteiten met de groep?

Dat is lang geleden. Dat was helemaal nieuw voor mij, ik had dit nog nooit meegemaakt. Het was een andere taal dan in mijn land, ik vond dit heel tof. Met de tijd heb ik de taal geleerd en nieuwe vrienden

gemaakt. Ik heb zelf woorden opgezocht om beter te kunnen communiceren.

Heeft het jou geholpen? Naast het sporten nam je zelf initiatief om de taal te leren?

Zonder sport had ik het heel moeilijk. Met sport heb ik heel veel nieuwe mensen leren kennen. Dit heeft mij geholpen om de taal meer en meer te begrijpen. Mijn Nederlands en Frans zijn er zeker en vast op verbeterd. Ook nam ik naast het sporten initiatief om de taal te leren. Ik was dagelijks 1 à 2 uur bezig met de taal. Nu kan ik dat minder vaak doen aangezien ik hier minder tijd voor heb.

Welke tips zou je andere nieuwkomers geven om Nederlands te leren op deze manier?

Zoek een sportclub en ga naar deze sportclub met een goede vriend van je. Deze vriend kan je nadien helpen door alles uit te leggen op je eigen tempo. Dit zorgt ervoor dat je je beter voelt en je niet angstig moet zijn om wat mensen zullen denken. Na een tijd merk je dat alles steeds minder moeilijk wordt en dat je de taal snel begint op te pikken. Mijn beste tip voor nieuwkomers is blijf leren en schaam je niet. Het is normaal om fouten te maken, fouten zijn er om uit te leren.

OPEN CALL
DEADLINE 30.06.2023

Stuur jouw poëzie in via
poetryfest.brussels/opencall
en maak kans om op te treden in
december tijdens het Brussels
Planetarium Poetry Fest

Advertentie

Verkoop ZONDER affiches

99,1%
afhandeling

immo
MOLINEAUX

Reeds 45 jaar tot uw dienst
BRUSSEL & de RAND

Basilieklaan 108 b. 21 - 1082 Brussel
02 468 04 54

www.immomolineaux.be - immo@molineaux.be - BIV 207 286

Een stukje verre geschiedenis

Willemsfonds Brussel en de beginjaren van Kindergeluk

In het najaar van 1920 sloegen enkele figuren uit Vlaamsgezinde kringen de handen in elkaar om een Sinterklaasfeest te organiseren voor de kinderen in Brussel. Het initiatief oversteeg de ideologische grenzen. "Bij kinderen past het niet kleur te verkennen en dat is het allereerste beginsel dat inrichters geleid heeft" aldus een verslag in *Het Laatste Nieuws* (3 december 1920). Zowel het liberale *Het Laatste Nieuws* als de Vlaams-katholieke *De Standaard* droegen de organisatie meteen een warm hart toe en maakten er promotie voor. De steunlijsten die de kranten publiceerden onderstreepden dit. Julius Hoste en Alfons Van de Perre prijkten er broederlijk naast elkaar. Het brede verenigingsleven (Willemsfonds Brussel, VOS-afdelingen en Vlaamse gezelschappen), Vlaamse bedrijven en handelaars (De Noordstar maar ook Standaard Boekhandel) en literaire Vlaamsgezinde figuren (Jef Mennekens, Abraham Hans) waren op de gepubliceerde steunlijsten terug te vinden. De actie kende een overrompelend succes. Na tien dagen tijd sloot de steunlijst af met een opbrengst van 2400 frank.

De praktische uitwerking van het evenement kwam er mede dankzij hulp van Willemsfonds Brussel (dat zorgde voor de verdeling van de toegangskarten via de bibliotheek) en van de Volksschouwburg (*Folies Bergère*). Bijna 2000 schoolkinderen vinden op 2 december 1920 de weg naar de Volksschouwburg die toen onder leiding van directeur Ernest Kindermans Vlaamse operettes en revues programmeerde. De bijeenkomst groeide volgens de verslagen die verschenen in *Het Laatste Nieuws* en *De Standaard* uit tot een waar succes. Het vast theatergezelschap speelde een Sinterklaasstuk van Alfred Boniver, afgewisseld met stukjes toneel, dans en dichtwerk gebracht door kinderen en onderwijzend personeel. Een klein incident deed zich voor toen

Zomerkamp in het Zoniënwood, 1927

aanwezige padvindsters enkele Vlaamse liederen zongen, o.a. *Mijn Vlaanderen heb ik hartelijk lief* (lied op tekst van Theophiel Coopman, ooit secretaris van het Brusselse Willemsfonds). In een periode waarin in nasleep van de oorlogsjaren de Belgische vaderlandsliefde floreerde, lag dit nog bijzonder gevoelig. Hoewel er vooraf duidelijk was aangegeven dat ideologie en politiek ondergeschikt waren aan de kindervreugde, zorgde een dissident toch voor wat beroering door het roepen van 'Vive la Belgique'.

Salon van het Kind in het Jubelpark, stand van Kindergeluk, 1928

Het voorval was vlug vergeten. Toch maakte *Het Laatste Nieuws* (4 december 1920) plaats in zijn kolommen voor een satirisch stukje onder de titel 'Sinterklaasvertelling', ondertekend door 'Nele K(l)auwaerdinne', pseudoniem voor de journalist en cursiefjesschrijver Johan De Maegt. In die tekst hekelde de auteur het incident op spottende wijze: "O gruwel! O hoon! O staatsgevaar! Ende Hij stond op. Ende van zwart werd rood. Ende riep: Vive la Belgique! Ende werd geel. De kinderen schrokken. Niet omdat er 'Vive la Belgique' werd geroepen, maar omdat die kreet weerklonk tegen hun Vlaamsch lied."

Uit de organisatie van het Sinterklaasfeest groeide de daaropvolgende weken een nieuwe organisatie. Zij kreeg de naam Kindergeluk mee met als voornaamste doel de ontspanning en ontwikkeling van de Vlaamse jeugd in Brussel en omgeving. Niet enkel de organisatie van kinderfeesten stond op het programma. Er waren meteen plannen voor een jeugdbibliotheek, vertel- en zangurtjes en een jeugdbioscoop. Aandacht voor

Nederlandstalig onderwijs en het ondersteunen van uitstappen tijdens vakantieperiodes kwamen eveneens op de agenda.

De tekst die de oprichting en de doelstellingen van Kindergeluk oplistte verscheen in diverse kranten. Het is opmerkelijk dat de ideologische grenzen werden overstegen. Zowel *Het Laatste Nieuws* (liberaal) als *De Standaard* (katholiek-Vlaams) en *Ons Vaderland* (Vlaams-nationaal-Frontbeweging) namen dit op. Ondanks deze brede gedragenheid waren het vooral liberale Vlaamsgezinden, meestal leden van het Willemsfonds, die voor de dagelijkse werking zorgden. August Woulff, journalist bij *De Vlaamse Gazet* en *Het Laatste Nieuws*, was de eerste voorzitter van Kindergeluk. Ondervoorzitter Robert Foncke, leraar (later hoogleraar) Germaanse talen, was actief in liberale middens. Penningmeester Amaat De Cort was onderwijzer, actief in het Brusselse verenigingsleven maar ook bibliothecaris van Willemsfonds Brussel. Met de Brusselse liberale Vlaamsgezinde zwaargewichten Emiel De Veen en Julius Hoste sr. waren tegelijkertijd de nieuwe en de uittredende voorzitter van het Brusselse Willemsfonds vertegenwoordigd. De brede gedragenheid bleek verder ook uit de aanwezigheid in het bestuur van de katholieke Vlaamsgezinde journalist en auteur Filip De Pillecyn, de socialistische Vlaamsgezinde Alberic Deswarte en de Vlaams-nationalist Jozef Verduyn.

De vereniging slaagde er in om een brede groep onderwijzers en onderwijzeressen aan te trekken uit het Brusselse (Elsene, Etterbeek, Koekelberg, Oudergem, Molenbeek, Ukkel, Schaarbeek, St.-Gillis, Ganshoren). Eenmaal de organisatie op weg gezet kreeg het bestuur overigens een minder ideologische invulling. Woulff, Peeters en De Cort bleven de trekkers van de organisatie en gaven Kindergeluk wellicht het liberale gezicht dat de buitenwereld van deze organisatie had.

Peter Laroy, directeur Liberas

Dit artikel is een bijdrage vanuit Liberas, het centrum voor de geschiedenis van het vrije denken en handelen (voorheen Liberaal Archief).

“

VACATURE: ALLROUND OFFICE MEDEWERKER

Waarom precies jij?

- Je bent het hart van onze administratieve cel.
- Je hebt een echt doe-mentaliteit en oog voor verbetering.
- Je zorgt mee voor een warm onthaal en een effectieve communicatie met onze verschillende stakeholders.
- Je ontwerpt en implementeert zelf met gemak een plan van aanpak.
- Je stroomlijnt informatie en transformeert data in bruikbare gegevens.
- Je denkt gestructureerd en analytisch. Je slaagt er in om deze analyses om te zetten naar de praktijk.

Jij bent...

... een organisatorisch wonder. Eentje dat supergraag gestructureerd, nauwkeurig en zelfstandig werkt. Je bent bovendien van vele markten thuis en werkt even graag zelfstandig als in teamverband. Creativiteit en hulpvaardigheid zit in jouw DNA.

Waar kom je terecht?

De Instelling voor Morele Dienstverlening (IMD) behartigt de materiele en financiële belangen van de vrijzinnig humanistische gemeenschap. De IMD waakt erover om de financiële middelen efficiënt te besteden en zorgt ervoor dat de vrijzinnig humanistische gemeenschap zich volop kan focussen op de uitbouw van de morele dienstverlening en haar maatschappelijke doelstellingen.

Wat op je CV staat...

...is interessant, maar niet het allerbelangrijkste. Het is oké als je nog geen diploma hebt in de opleiding Office Management. Minstens zo belangrijk vinden wij jouw **organisatorisch talent** en jouw vaardigheid om aan verschillende taken en projecten tegelijk te werken. Zonder stress! Je hebt een sterke basis in Microsoft Office. En je bent erop gebrand om onze systemen te leren kennen en ze volgens jouw talenten te hanteren en helpen verbeteren.

Wat je terug krijgt, is ...

- ... een contract van onbepaald duur;
- ... een marktconforme verloning;
- ... de kans om je volwaardig (verder) te ontwikkelen, volgens een plan op maat;
- ... de opportuniteit om te werken in een jong en gedreven team waar je onmiddellijk veel mag doen, maar altijd kan rekenen op de steun van je mentor;
- ... appreciatie, omdat je echt een meerwaarde bent voor het team en niet zomaar iemand die verplicht komt meedraaien.

Informatie en sollicitatie:

- Per email met sollicitatiebrief, CV en foto aan ninnia.decoester@demens.nu
- of schriftelijk aan Instelling voor Morele Dienstverlening Brussel, t.a.v. de voorzitter Inge Paemen, Saintelettesquare 17, 1000 Brussel

Clubhouse Brussels vzw ZOEKT ENTHOUSIASTE begeleiders voor juni, juli en augustus '23

Clubhouse Brussels is een dynamische plek voor personen met een psychische kwetsbaarheid, waar iedereen zichzelf verder kan ontplooiën.

Wij zijn op zoek naar enthousiaste vrijwilligers om de wekelijkse permanenties te ondersteunen op donderdag (13:00- 16:30) in de maanden juni en augustus, en in de maand juli ook op dinsdag (13:00- 16:30).

Als nieuwe begeleider vragen we om een minimum van 5 permanenties te verzorgen (zie kalender).

We voorzien een forfaitaire vrijwilligersvergoeding/ permanentie en omkadering door de staf van Clubhouse Brussels.

Interesse?

Stel je kandidaat via e-mail naar brusselsclubhouse@gmail.com met een korte motivering. We nemen snel met jou contact op voor een gesprek.

Contact:

brusselsclubhouse@gmail.com
Tine Berbé & Noelia Abenza (0483/17.70.57)
Voor meer info: www.clubhouse.brussels

Praktisch:

Locatie (werkplek): Koolmijnenkaai 34, 1080 Brussel
Periode: in juni en augustus op donderdag (13:00- 16:30) en in juli op dinsdag & donderdag (13:00- 16:30)

Foto-album: een kleine terugb

11 maart - Wandeltocht in Manderfeld

25 maart - Wandeling Hoog-Evere

24 maart - Lezing-tasting met Toni Coppers

1 april - Geleid bezoek KMSKA

21 april - Poetry meets Jazz

Blik op de voorbije activiteiten

30 maart - Boekvoorstelling Schwalbe in Crossing Schaarbeek

22 april - Bezoek aan De Ultieme Hallucinatie

23 april - Wandeling De bonte beestenboel van Brussel op Erfgoeddag

Foto-album: een kleine terugblik

29 april - Bezoek Begraafplaats Sint-Joost

29 april - Slam in Jette

30 april - Optreden Steam Factory

Blik op de voorbije activiteiten

5 mei - Beertasting

6 mei - Wandeling Cité Moderne in S.-A.-Berchem

6 mei - Rondleiding expo Art Beats

6 mei - Werfbezoek aan toekomstig museum Kanal

9 mei - Stadsbezoek Sint-Niklaas

Foto-album: een kleine terugblik

10 & 11 mei - Uitstap Straatsburg

Willemsfonds Woluwe bezoekt EU Parlements lid Hilde Vautmans in Straatsburg

Op persoonlijke uitnodiging van Europees Parlements lid Hilde Vautmans kregen Willemsfonds Woluwe-leden de kans om in mei het Europees Parlement in Straatsburg te bezoeken. De ochtendstond heeft goud in de mond. Om 7 uur 's ochtends vertrok de bus vanuit Sint-Pieters-Woluwe naar het idyllische Franse stadje. Na een ontbijtje met cava en een korte middagstop, kwam onze groep uiteindelijk aan om 14 uur in "Strasbourg".

Inchecken in het hotel en daarna dadelijk richting Europees Parlement. We werden er hartelijk ontvangen door MEP Hilde Vautmans en haar medewerkers. Eerst was er een inleiding over de werking van het Europees Parlement en de Europese Unie. Daarna kregen we een exclusieve blik achter de schermen van het imposante parlamentsgebouw. Uiteindelijk woonden we de plenaire vergadering ook bij. Een boeiende namiddag dus, waarbij iedereen zich realiseerde dat heel wat Europese wetten ook bij ons veel impact kunnen hebben. Hilde beantwoordde veel vragen en drong nog eens aan op het nuttigen van lokale producten, zoals de appels en peren uit haar streek.

Na de rondleiding trokken we naar restaurant Gurtlerhoft, waar werd gesmuld van lokale lekkernijen. Zo kon men proeven van de Baeckeoffe (verschillende soorten lang gebakken en gemarineerd vlees met aardappelen), gemaakt met wijn uit de Elzasstreek, Spätzle, of zuurkool en slakken (in het Frans klinkt dit smakelijker).

Dag 2 was een vrije dag; de mogelijkheid dus om Straatsburg op eigen houtje en in alle vrijheid te ontdekken. Deze adembenemende stad bevat talrijke (verstopte) pareltjes en is de perfecte plek om rustig rond te kuieren. De Instagram-fans onder ons vonden hun geluk in de pittoreske wijk 'La Petite France' (story time!). Maar ook de prachtige gotische kathedraal Notre Dame en haar astronomisch uurwerk loont de moeite. Natuurliefhebbers trokken naar het mooie Parc de l'Orangerie, en voor velen was de kers op de taart de boottocht met de Batorama...

En toen zat het erop. Tijd om afscheid te nemen van Straatsburg, maar zoals men in het Frans zegt: "Ceci n'est pas un adieu. Ce n'est qu'un au revoir!"

23 mei - Bezoek aan BRUZZ

24 mei - Boekvoorstelling Koert Debeuf

Blik op de voorbije activiteiten

12 mei - Concert Jan De Smet & The Bonnies

14 mei - Lente op de Begraafplaatsen

19 mei - Stand-up comedy Erhan Demirci & guests

11 mei - Lezing standbeelden Wa.-Bo.

Colofon

Werkten mee aan deze editie:

Johan Basiliades, Renaud Ben Lakhel, Ilse Carlé, Frederik Ceulemans, Mireille Corteville, Pieter-Jan De Coster, Carla Dejonghe, Kurt Deswert, Philip Meersman, Sheraz Rafi, Carolina Sanchez, Suzanne ter Haar, Wannes Van Herreweghen, Hans Van Rompaey, Filip Van Zandycke, Wim Vanobberghen en Denise Vergeylen. Dank aan het huisvandeMens Brussel en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor hun steun.

Wil je Kortweg gratis thuis aankrijgen?

Of wil je deze niet meer ontvangen?
Laat ons iets weten via mail, telefoon of post.
Tel. 0497 58 54 96 - Mail: suzanne.terhaar@willemsfonds.be
Postadres: Andrée De Jonghstraat 12 bus 17, 1020 Laken
www.willemsfondsbrussel.be
www.kortweg.brussels
facebook.com/WillemsfondsBrussel
instagram.com/willemsfondsbrussel

8 mei: Willemsfonds viert de overwinning van de democratie

Met de aantocht van 8 mei vragen we opnieuw aandacht voor een erg belangrijk voorstel: al enkele jaren vragen we dat deze datum opnieuw een echte feestdag wordt waarop de overwinning van de liberale democratieën op de fascistische dictaturen massaal kan worden gevierd. Op 8 mei 1945 eindigde immers de oorlog in Europa en gaf nazi-Duitsland zich onvoorwaardelijk over. Een dag die terug een echt feest moet zijn!

Met onze vraag staan we gelukkig niet alleen. Ook heel wat andere middenveldorganisaties willen dit bereiken en de 8-mei coalitie werd gevormd, waarvan we als Brussels Willemsfonds graag mee deel uitmaken. En de vraag bereikte ook de politiek. Op initiatief van parlementslid Guy Vanhengel keurde het Brussels Parlement een resolutie – quasi unaniem – goed waarin gevraagd werd aan de Brusselse regering om hier werk van te maken. Ook vanuit het federale niveau werd het voorstel ondertussen voorgelegd door minister Pierre-Yves Dermagne aan de verschillende deelentiteiten in België.

Helaas is 8 mei tot op vandaag nog steeds geen feestdag in België. Daarom blijven we als Willemsfonds BHG de druk opvoeren om dit te veranderen. Deze dag is immers van te groot symbolisch belang om zomaar te laten passeren!

September 1944. De bezetter, die onze stad jarenlang met terreur had onderdrukt en er gruwelijke misdaden had gepleegd, is gevlucht. De geallieerden komen Brussel binnen en worden door de bevolking met open armen verwelkomd. Het zou weliswaar nog een hele poos duren vooraleer de fascistie definitief verslagen worden in West-Europa, maar op 8 mei 1945 is het zover. Een heuglijke dag, die ook vandaag nog grote symbolische waarde heeft, en die dus een echte feestdag zou moeten zijn!

Lid worden van het Willemsfonds?

Lid worden kan heel eenvoudig. Je stort **15 euro** op rekening **BE39 0010 2817 2819** van Willemsfonds vzw. Per extra gezinslid stort je **3 euro** bij. Ben je jonger dan 30 jaar? Dan kan je zelfs gratis lid worden: stuur een mailtje naar suzanne.terhaar@willemsfonds.be Alvast erg bedankt!

Door lidgeld te storten, word je lid voor het hele jaar 2023. Je ontvangt dan je lidkaart thuis, waarmee je korting krijg bij vele activiteiten. Ook bezorgen we je onze magazines Rechtuit en Kortweg. Bovendien geef je onze vereniging een steuntje in de rug en help je mee het Nederlandstalige sociaal-culturele verenigingsleven vooruit.